

Trgovina v pretresu

Beleške s konference Trgovinske zbornice

Kočevje, ponedeljek, 19. septembra. — Današnje konference trgovinske zbornice so se poleg direktorja in sekretarja Trgoprometa, poslovodij trgovin in nekaterih upravnikov KZ udeležili tudi član upravnega odbora Okrajne trgovinske zbornice Ljubljana, Ljubez Bukovec, načelnik oddelka za napredek trgovine Marjan Regali in Albin Lobnik. Konference se je udeležil tudi predsednik Občinskega ljudskega odbora Kočevje, Drago Benčina.

Najprej je podal kratko poročilo o razvoju in problematiki trgovine v okraju in v republiki. Regali je poudaril, da je bilo v zadnjih letih vloženo precej truda za razvoj in modernizacijo trgovine, ki še vedno ni dosegla takega nivoja, kot ostale veje gospodarstva. Maršič je predstavil trgovino še vedno ozko grlo. Od 1957. leta dalje se trgovina razvija po novem, petletnem planu...

Nato sta podala poročilo o poslovanju podjetja »Trgopromet« direktor Viktor Ožura in sekretar Tone Ožbolt. Podjetje je s sedanjim predmetom poslovanja na drobno in debelo pričelo poslovanje v drugem polletju 1958. leta. Podjetje posluje na območju bivšega okraja Kočevje, na delu Dolenjske in v Gorskem Kotarju. V občini je skoraj 16.500 prebivalcev, vendar ima podjetje na tem teritoriju le 22 trgovin na drobno, v mestu pa je 15 trgovin.

Sedanje površine in kapacitete trgovine zadoščajo za redno in nemoteno preskrbo. V Kočevju urejujejo trenutno dve poslovalnici, v bližnji prihodnosti pa bodo renovirani tudi trgovini »Manufaktura« in »Zeleznina«. V prihodnosti bo treba razširiti, oziroma organizirati še samopostrežno trgovino, trgovino z gradbenim materialom in kemikalijami, trgovino s pohištvo in opremo, drogerijo ter razširiti trgovino s knjigami in papirjem. Nujno potrebna je tudi uvedba specializiranih trgovin v mestu, s čimer bi se kljub težavam pomaničkanja blaga nekaterih vrst povečala in obogatila zaloga ter izpolnila asortiman.

Trenutno je v gradnji tudi skladišče, ki bo imelo 1598 kvadratnih metrov površine, stalo pa bo okrog

50 milijonov dinarjev. Dobra je bila verjetno še letos, uporabljati pa ga bodo pričeli spomladi prihodnjega leta. — Za perspektivni razvoj trgovine je podjetje predvidelo v letih 1961-65 investicije v znesku 104 in pol milijona dinarjev.

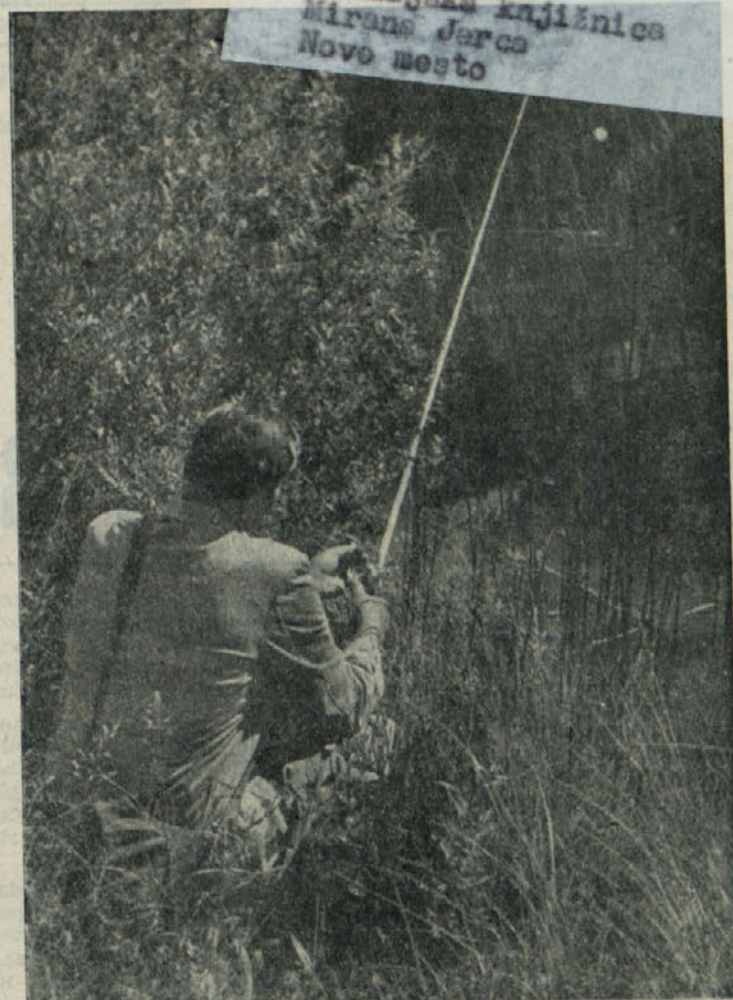
Nujno bi tudi bilo čimprej vpleti ekonomske ali obračunske enote. Zaradi bolj uspešnega poslovanja ekonomičnosti ter krepitve materialne osnove naj bi obstojali enotni skladi, ki bi se uporabljali tam, kjer bi bile večje potrebe. Razen tega je treba razviti tudi na-gradjevanje po učinku, in sicer čim

jetju »Mesar« še vedno največji problem klavnica. Tudi kapaciteta sedanje pekarnice ne bo več dolgo zadoščala, saj je potrošnja od lanskega leta narasla za 40 odstotkov. Na konferenci so obširno govorili tudi o trgovinah v sklopu Kmetijskih združenj. Zadruga bi že davno morale opustiti vse nekmetske dejavnosti in se posvetiti predvsem svoji osnovni nalogi — dvigu in modernizaciji kmetijske proizvodnje. Vendar slovi ravno kočevska občina po tem, da imajo nekatere zadruga še vedno trgovine. S tem je tudi letna bilanca združenj precej drugačna.

V razpravi je sodeloval tudi predsednik ObLO Drago Benčina. »Današnja konferenca« je dejal, »je bila sklicana z namenom, da se pogovorimo, kako naj se naša trgovina v bodoče razvija. Seveda ne bomo mogli rešiti vseh problemov, vendar se o marsičem lahko pogovorimo, tako da bomo pri izdelavi petletnega plana lahko na-

kolikor jih pečejo v Kočevju, premalo za današnje razmere. Bolj bo treba paziti na kvaliteto in kvantiteto kruha. Prav tako predstavlja preskrba z mlekom velik problem. Mislimo, da to z novo mlekarno rešen, vendar se je zaradi pomaničkanja vode še zaostрил. Vprašanje mleka pa bo prav gotovo rešeno z dograditvijo novega vodovoda. Današnja konferenca je bila vse-kakor zelo bogata, saj bo njeno gradivo lahko koristno služilo pri razvoju trgovine v prihodnjih letih.

(g)

RIBIČ NA BISTRICI
(Na 2. strani preberite reportažo o ribičih)

Z lepimi uspehi v bodočnost

PRETEKLI TEDEN JE NEKAJ ČLANOV OBČINSKEGA KOMITEJA ZK KOČEVJE OBISKALO SGP ZIDAR KOČEVJE IN SE S PREDSTAVNIKI DS, SINDIKALNE ORGANIZACIJE, OSNOVNE ORGANIZACIJE ZK IN UPRAVNIH KADROM PODJETJA POGOVORILI O DELU IN PROBLEMIH V TEM PODJETJU.

Kot je znano, je bilo to podjetje v letu 1958 v izredno težkem položaju. Imelo je prislilno upravo, ki je reševala iz težkega stanja v katerem se je nahajalo. Lani v spomladaj je bil izvoljen nov DS, ki je sprejel upravo podjetja v svoje roke. Tu se je spet pokazalo, kako uspešno je delo našega delavskega upravljanja, če se sklepi DS realizirajo in če DS pritegne v aktivno delo ves kolektiv podjetja.

Po izvolitvi je DS imenoval 6 komisij, ki delajo samostojno, dajejo predloge DS za sprejem in odločanje. DS je na vsakem zasedanju obravnaval izvajanje plana podjetja, katerega so dosegli v prvem polletju t. l. 53 odstotkov. V drugem polletju pa pravilo, da bodo dosegli še večji uspeh, ker je storilnost v gradbeništvu večja kot v prvem polletju. Ta uspeh v izvajanju plana so dosegli kljub temu, da podjetju primanjkuje kvalificiranih zidarjev in tesarjev. Razmerje med kvalificiranimi in ne-kvalificiranimi delavci je 30 proti 70 %, pravilno pa bi moralo biti 50 proti 50 %. Seveda ima podjetje težave z delavci, ki jih v gradbeništvu še vedno primanjkuje. Vendar ima svoj osnovni kader, ki je stalen in od tega kadra je bil odvisen tudi uspeh podjetja, ki so ga dosegli.

DS posveča veliko skrb izobraževanju delavcev, saj je letos napravilo izpite za kvalificirane delavce 15 zidarjev in 8 tesarjev. Tudi dodatek po TP po letih dela v podjetju privablja delavce, da ostajajo v podjetju kot stalni delavci. So še primeri, da ljudje zapuščajo podjetje, toda se spet vračajo v podjetje s pripombami, da je pri Zidarju še najbolj urejeno stanje za gradbene delavce. Vse to je kot priznanje vsemu delovnemu kolektivu, da se je stanje tako izboljšalo.

Osnovno vprašanje za katerega se bori, je mehanizacija dela. Naročili so gradbeni stroji, ki bo nadomeščal 15 zidarjev. Obveze glede

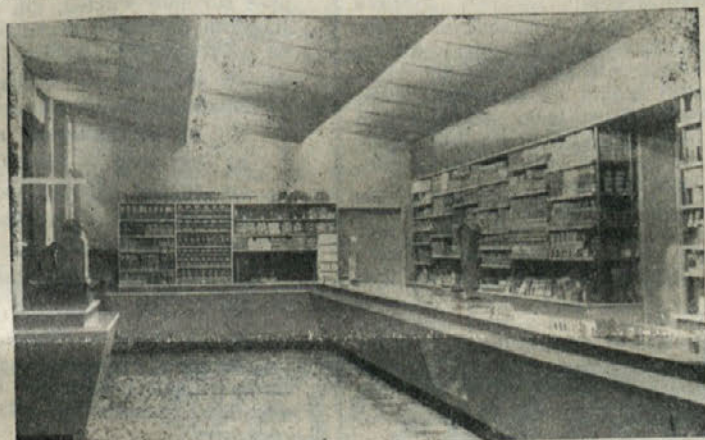
asanacije podjetja redno izpolnjujejo; tako si je podjetje pridobilo svoj ugled in zaupanje pri investitorjih. Gradilišče imajo v Kočevju, Ljubljani in na Reki. V teh treh mestih planirajo razviti svojo dejavnost.

Ker tudi to podjetje, čeprav je gradbeno, težko občuti stanovanjsko stisko, so začeli reševati tudi to vprašanje. V planu imajo, da bodo začeli graditi remizo, betonsko in upravno poslopje, sejanje stavbo uprave pa bodo uporabili za stanovanja samskih delavcev. Gradili bodo tudi družinska stanovanja, da bodo rešili stanovanjsko vprašanje svojih kadrov. Z mehanizacijo in strokovnim usposabljanjem delavcev bodo povečali storilnost in v bodočih letih dvignili svoj plan od letošnjih 530 milijonov na 800 milijonov.

V vseh teh naporih podjetja sodelujejo skupno z DS sindikalna organizacija, osnovna organizacija ZK, ki je sprejela letos v svoje vrste 12 delavcev, kakor tudi ves strokovni in upravni kader podjetja. Seveda je za ves kolektiv tudi polno težav, katere mora premagovati. DS ima težave z investitorji, ker jim zmanjka finančnih sredstev, kakor tudi z mlado delovno silo, katero je težko dobiti v gradbeno stroko. Pogodi dela v gradbeništvu so se zelo izboljšali, da delo ni več tako naporno kot je bilo to še pred leti. Delo zidarjev in tesarjev naša mladina premalo ceni, zato bi bilo potrebno mladini bolj pojasniti to, da je tudi v gradbeništvu polno ustvarjalnih sil človeka, ki se dviga in izpopolnjuje na poti življenja. V gradbeništvu je tehnična dela vseh vrst, v katerih mlad človek lahko dobi svoj poklic.

Kolektiv podjetja je v prvem polletju letošnjega leta dosegel najlepši uspeh in mu gre za njegov trud tudi vse priznanje.

Peter Šobar

Notranost non-stop trgovine »Preh-ana« v Kočevju

individualneje, ločeno za vsako poslovalno enoto. Zajeti je treba vsa pozitivna in negativna merila ter vzpodbujati kader pri trudu za dobro in napredno gospodarjenje.

V diskusiji so nekateri poslovodje spregovorili o poslovanju njihovih podjetij in lokalov ter o težavah, s katerimi se borijo. Tako je pri pod-

šli tudi trgovini v naši občini primerno mesto. Naša občina je po strukturi različna od drugih občin. Po površini je zelo velika, a je redko naseljena. Zato je tudi organizacija trgovske mreže drugačna. Tako smo z novo organizacijo trgovine pred tremi leti dosegli lepe uspehe. Tedaj so se vsa trgovska podjetja združila, s čimer je omogočena tudi koncentracija sredstev.

Tovariš Benčina je govoril tudi o pekarni in o preskrbi mleka. Poudaril je, da sta dve vrsti kruha,

TURISTIČNI TEDEN

Minulo nedeljo je pričel »Turistični teden« Turističnega društva Kočevje. Kot uvod v ta teden je imelo društvo v hotelu »Pugled« pred pričetkom običajnega sobotnega plesa propagandni prikaz živobarnih diapozitivov iz krajevnega gospodarstva in okolice mesta ter nekaj posnetkov iz raznih krajev ob priliki izletov in oddiha članov. Slikovni material so pripravili člani fotoamaterskega kluba.

PRI KMETU" VSE NOVO

V soboto zvečer so v Kočevju odprli preurejeni gostilna »Pri kmetu« je že stara, saj je bila gostilniški lokal »Pri kmetu«. Lokal so preurejevali prvič od leta 1910. leta. To je bila tudi prva dobra dva meseca, za ureditev pa so porabili okrog slovenska gostilna v Kočevju, obiskovali pa so jo tri milijone dinarjev. Investitor je bilo gostinstvo samo Slovenci. Lahko tudi trdimo, da je bil ta podjetje »Pugled«, potreben kredit pa je odobril lokal center, v katerem so se zbirali napredni Slovenci Kočevske. Tu je bil ustanovljen »Sokol«, tu je kočevski proletariat v času med obema vojnama pripravljali različne stavke...

Lokal je sedaj okusno in moderno urejen, tako da gost vstopi s pravim užitek. V obeh sobah je nov pod, delno so nabavili tudi novo opremo. Z novim, modernim lokalom je Kočevje mnogo ter vrata, nova je tudi točilna miza. Preurežili pridobilo, 1. oktobra pa se mu bo pridružila tudi so tudi kuhinja in kupili nov štednik. V obeh so preurejena kavarna »Zvezda«, ki jo tudi že dalj bah je zid obložen... Prvi gost v novo odprtem časa popravljajo. Tudi tu je investor gostinstvo lokal je bil Jože Lavrenčič, poslovodja trgovine podjetje »Pugled«... »Hrana« v Kolodvorski ulici.

(ve)

Podpredsednik ZIS

Edvard Kardelj

V KOČEVJU

V četrtek, 15. septembra ob 13. uri je obiskal Kmetijsko gozdarsko posvetko Kočevje podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj v spremstvu organizacijskega sekretarja Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije Ivana Mačka -Matije in predsednika Zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo LRS Ivana Moreta-Zana.

Visokega gosta so na podjetju sprejeli sekretar Občinskega komiteja, predsednik Občinskega ljudskega odbora in predstavniki podjetja, ki so se nato razgovarjali o kmetijstvu na KGP Kočevje. Po kratkem orisu in zgodovini podjetja, ki je je podal direktor podjetja, se je podpredsednik Edvard Kardelj zanimal za upravno razdelitev, delavsko upravljanje, nagrajevanje in dosežke kmetijske proizvodnje na tem podjetju. Dvurni razgovor je v glavnem nakazal celotno dejavnost podjetja in dal osnovo za bežno poznavanje podjetja. V razgovoru je podpredsednik dal pobudo za razširitev predvsem njivskih površin v nižinskem področju in sploh smelejšo razširitev kmetijske proizvodnje. Okrog 15. ure so gosti odšli na kosilo v hotel Pugled, nakar so si ogledali obrat Kmetijske uprave Mliaka, novo Mlekarno v Kočevju in obrat Kmetijske uprave Cvišlerji. Na vseh obratih so se gosti zanimali za proizvodnjo, za prednosti posamezne pasme živine, delavsko upravljanje itd. Iz Cvišlerje so se gostje odpeljali na Lovski vrh, ki nudi lep razgled nad precejšnjim delom površin, ki pripadajo podjetju. Podpredsednik Edvard Kardelj je bil z dosežki kmetijske proizvodnje na Kočevskem zelo zadovoljen.

Z Lovskega vrha so se odpeljali po novo zgrajeni gozdni cesti Laze—Tri lipe—Zelina nazaj v Kočevje. Spotoma so si ogledali tudi Dom kočevskih rudarjev in se nekaj časa razgovarjali s predstavniki rudarskega kolektiva.

Ob prihodu v Kočevje so si gostje ogledali Gaj in središče mesta Kočevje, nakar so se ob prikazovanju diapozitivov iz kočevskega področja in iz kmetijske proizvodnje, zaključili razgovor. Okrog 21. ure se je podpredsednik Edvard Kardelj s spremstvom vedro razpoložen poslovil od Kočevja.

NEW YORK. — 20. septembra se je pričelo 15. zasedanje Generalne skupščine OZN. Stevilni delegati so prispeli že pol ure pred svečano otvoritvijo skupščine. Predsednik lanskega zasedanja Belaunde je začel otvoritveno sejo. Predsednika FLRJ Josipa Broza Tita je ob prihodu sprejel sekretar OZN Dag Hammarskjöld. Tito je s člani jugoslovanske delegacije prispel v New York v torek popoldne. Ob svečanem sprejemu je predsednik Tito izjavil: »Prihajamo v Ameriko, da bi v OZN obrazložili naša stališča o raznih mednarodnih vprašanjih, ki danes tarejo svet, in da bi z najboljšo voljo in željo prispevali k ublažitvi sedanjega zelo napetega položaja v svetu.« O Titovem prihodu v New York in

o njegovi izjavi so ves ameriški in tudi tisk, radio in televizija objavili obširne komentarje.

Na zasedanju Generalne skupščine bodo sodelovali tudi šefi vlad vzhodnih držav, kubanski premier Fidel Castro, predsednik ZAR Naser, Nehru, celjska ministrska predsednica gospa Bandaranajke, predsednik Indonezije Sukarno, predsednik Gane Nkrumah, te dni pa bo verjetno prispel tudi britanski predsednik Macmillan. Na prvem zasedanju so sprejeli v OZN 14 afriških držav ter Ciper.

LEOPOLDVILLE. — Centralna kongoška vlada je sprejela sporočilo o sprejemu azijsko-afriške resolucije na izrednem zasedanju Generalne skupščine o nadaljnji pomoči centralni vladj Konga z velikim zadovoljstvom. Predsednik Lumumba in premier Kasavubu sta pred nekaj dnevi tudi podpisala pomemben medsebojni sporazum. Kljub temu pa je Kasavubu ustanovil nov upravni organ, »svet visokih komisarjev«, ki mu načeluje zunanji minister nezakonite Ilouve vlade Bomboko. S tem se je položaj v Kongu še bolj zamotal.

HAVANA. — Zasebja kubanske imovine na newyorškem letališču, odkritje nove volonske afere z ameriškim diplomatskim uslužbenci v Havani in zaplet okrog velikih ameriških bank na Kubi so zadnje dni še bolj zaostřili ameriško-kubanske odnose.

BEOGRAD. — Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta je 19. septembra sprejel norveškega ministra za delo in komunale zadeve Adreasa Cappelana s soprogom in se zadržal z njim v daljšem razgovoru.

Se iz prvih šolskih pevskih ur mi je ostala živo v spominu pesmica:

»Studenček pod skalo,
kako s' ljubezniv...«

Vedno ga imam pred očmi, biserni studenček, kako žubori preko drobnih svetlih kamenčkov, po progu, skalah in med zelenim mahom. Neutrudno hiti, se zvija in si išče pot skozi tesno sotesko pod gozdom. Pisano listje plava jeseni po njegovih nakodranih valovih, listje brez, jelč in iglice smrek in jelk, ki jih piš hladnega vetra stresa z огоlelih dreves. Iz struge se dviga gosta megla in v bisernih kapljicah seda na obrobno grmičevje... Nekoliko nižje se potokček izvije iz objema poraščenih bregov, se razlije po ravnini

kratki ponikalnici Ribnica je ščuka najvrednejša športna riba...

Kočevska Ribnica je vedno slovela po velikih ščukah, ki so bile težke tudi 10 in več kilogramov. Danes tega slovesa ne zasluži več. Vzrok je verjetno neredno odpiranje jezov, ki izsuši strugo največkrat v času drstenja. Tako ikre ščuk ostanejo na suhem. Razen tega odnese voda veliko rib v ponikalne jame.

Kolpa je ena najlepših športnih voda v vsej državi. Slovenskim ri-

Teden borbe proti tuberkulozi

Po osvoboditvi smo pri nas začeli sistematično in vztrajno zatirati jetiko. Vsako leto dajemo v tednu borbe proti tej težki socialni bolezni obračun našega prizadevanja, obenem pa javnost opozarjamo na probleme, ki so prerasli okvir zdravstvenih organizacij in so postali splošno družbeni.

Z novimi metodami zdravljenja in s številnejšimi zdravili lahko danes ukrotimo skoraj vsako, še tako nevarno tuberkulozo. Posledica tega je, da zaradi TBC umira vedno manj ljudi, več pa je tuberkuloznih bolnikov, ki so sicer zdravi, a jih moramo stalno kontrolirati in jim pri njihovem ponovnem vključevanju v družbo nuditi vse ugodnosti, ki so nam na razpolago (skrajšan delovni čas, možnost prekvalifikacije, občasna klimatska zdravljenja). Na take navidežno zdrave bolnike moramo biti zelo pozorni, ker se jim bolezen lahko nepričakovano ponovi in postanejo tako zopet vir okužbe. Boj z jetiko se mora razširiti in zajeti nekaj novih problemov: ugotoviti je treba, kje je vzrok, da je praktično zdrav bolnik postal nenadoma spet pravi bolnik, nesposoben za delo in nevaren za okolico. Ta vzrok je treba najti in odstraniti.

Izkušnje naših in tujih zdravstvenih ustanov nam govorijo, da je jetiko treba zdraviti dolgo časa in dosledno. Pri nas poskušamo zdraviti vsako aktivno TBC v bolnici ali sanatoriju vsaj toliko časa, da se bolezen zaustavi, nato pa pošiljamo bolnike v okrevališča, kjer se postopoma več gibljejo in tako privajajo na normalen tok življenja. Iz različnih vzrokov pa ne moremo tako zdraviti vseh bolnikov. Razmere nas silijo, ustvariti tem rekonvalescentom doma take pogoje, da bodo zdravljenje, ki so ga pričeli v bolnici, tu lahko nemoteno nadaljevali. Okrevanec mora redno hoditi na kontrolo v dispanser, jemati zdravila, njegova prehrana mora biti zadostna, večkrat mora počivati, opravljati pa tudi ne sme težjih fizičnih del. Marsikateri bolnik na to pozabi: misli namreč, da mu bodo zdrave vrnila že sama zdravila in pri tem zanemarija vse principe higiensko-dietetskega režima.

Danes res mnogi bolniki iz objektivni razlogov — stanovanjska stiska — še nimajo domačih razmer tako urejenih, kot bi bilo treba, vendar imamo vrsto družbenih organizacij, ki se s temi problemi ukvarjajo in skušajo težave čim bolj omiliti. Organizacija RK moralno in materialno pomaga, kjer le more,

obenem pa stalno opozarja sindikalne organizacije, naj bolj skrbijo za svoje bolne člane, predvsem pa naj posredujejo pri vodstvih podjetij, da jim bodo omogočila lažjo zaposlitev, ko se bodo vrnili na delo.

Naše bolniške ustanove že med zdravljenjem bolnikov mislijo na njihovo bodočnost, bolnici v Novem Celju in Ormožu pa sta šli še dalje in se bavita s sistematsko prekvajalno tistih bolnikov, ki predvidoma tudi po ozdravljenju svojega prejšnjega poldica ne bi več mogli opravljati. Tako je bilo usposobljenih že precej pomožnih knjigovodij, šivilj, prikojevalk, pomožnih radiotehnikov itd. Bolniku, ki je spet sposoben opravljati samostojno službo, se namreč kmalu vrne potrebna samozavest, odpače pa malodušje, ki je posledica dolgotrajne izoliranosti in občutka, da je družbi samo v breme.

Teh problemov pa ne bodo mogli rešiti same zdravstvene usta-

nove, pač pa morajo z njimi sodelovati družbene organizacije, vsa skupnost.

Na našem področju so že bili tečajji za pomožne patronažne aktiviste-lanke, katere je organiziral RK, vodili pa so jih šefi proti TBC dispanserjev. Ti naj na terenu samem ugotavljajo pomanjkljivosti ali potrebe bolnika oziroma njegove bližnje okolice in opozarjajo nanje dispanser ter druge odgovorne činitele.

Pri občinah so že bile imenovane stalne socialnoskrbne komisije, v katerih so zastopniki RK, soc. zavarovanja, soc. skrbstva stanovalniških uprav, podjetij, predvsem pa predstavnik dispanserja, ki skliče komisijo in vodi njeno delo.

V letošnjem tednu borbe proti tuberkulozi lahko ugotovimo, da je obračun našega dela pozitiven, mnogo obetajoče načrte, ki jih že imamo, pa bomo mogli uresničiti le ob aktivnem, vztrajnem in nesebičnem sodelovanju vse družbe z RK na čelu. Pri vsem tem pa naj vedno velja geslo: Uspeh zdravljenja je v največji meri odvisen od bolnika samega — skrb družbe pa je, da mu omogoči potrebne pogoje in pravilno nego.

Program proslav za praznik Kočevja

Avto-moto društvo priredi 25. septembra ob 9. uri očejevalno vožnjo za avtomobile in motorna kolesa. Start bo pred hotelom Pugled. Ob 9. uri bo »Partizan« organiziral na stadionu dolensko prvenstvo v atletiki, sindikat pa ob isti uri na »Zidarjevem« igrišču balinanje.

26. IX. 1960 — NK Kočevje: Ob 16. uri nogometna tekma. Sindikat: Ob 17. uri na igrišču pri Karmičniku namizni tenis. Ob 16. uri balinanje na »Zidarjevem« igrišču.

27. IX. 1960 — Sindikat: Ob 16. uri odbojka na Rudniku. Ob 16. uri odbojka na stadionu. — Ob 16. uri tenis.

28. IX. 1960 — Sindikat: Ob 15. uri atletsko tekmovanje. Ob 15. uri tekmovanje v streljanju.

29. IX. 1960 — Sindikat: Ob 16. uri finalna nogomet. tekma. Ob 17. uri na igrišču pri Karmičniku tenis.

30. IX. 1960 — Sindikat: Ob 16. uri odbojka na Rudniku.

Ob 16. uri odbojka v Kočevju. — Ob 16. uri balinanje na »Zidarjevem« igrišču. — Ob 19. uri organizira Rudnik pred spomenikom ognjemetu, mladinska organizacija pa na Mestnem vrhu kres.

1. X. 1960 — Ob 9. uri bo v dvorani za komitejem razstava fotoamaterjev. — Ob 10. uri bo v Šeškovem domu slavnostna seja ObLO. — Ob 11. uri polaganje vencev pred spomenikom. — Ob 15. uri bo na stadionu pionirska nogometna tekma. — Ob 20. uri bo v Šeškovem domu pevski koncert (Jakob Gallus, Kočevje).

2. X. 1960 — Ob 9. uri pohod okrog okupiranega Kočevja. — Ob 12.30 uri bo finalna nogometna tekma pionirjev (stadion). — Ob 14. uri nogometna tekma mladincev iz Hrastnika in Kočevja. — Ob 16. uri nogometna tekma Kočevje-Hrastnik. — Ob 20. uri bo v Šeškovem domu gostovalo Slovensko narodno gledališče z veseligr »Boter Andraž«.

Centralna proslava obeh osemletk in gimnazije bo v petek, 30. IX. dopoldne v Šeškovem domu.

O RIBIČIH IN RIBIŠTVU

Približno takšne so vode, s katerimi upravlja ribiški družini iz Kočevja in Ribnice. »Vztrajnost in potrpežljivost« sta glavni odlik ribiča, zadržujejo strastni ribiči, če jih kdo zmoti pri njihovem »delu« z nepotrebnim vprašanjem: »Kako gre lov?« Starejši ribiči vneto trdijo, da stalež rib v naših potokih nazaduje, še bolj pa v rekah. Vendar se ne manjša samo število rib, ampak postajajo vse bolj redke tudi velike ribe. Ribič težko nalovi dovoljeno količino rib za en dan.

Včasih, ko je bilo rib še dovolj, mu je to uspelo že v nekaj urah! Kje je vzrok? Ali je res toliko več ribičev, ali kaj? Nekateri trdijo, da vzrok ni v tem. Kogar še ni prevzela ribiška strast, kdor se še ni zvil v ribolov in spoznal vse njegove lepote, trenutke sreče, ki objamajo ribiča, ko se trnek, spušen v vodo, nategne, se pri slabem odloju zelo težko odloči za ta posel. Ribiči pa vneto zatrjujejo, da gre pri tem le za športni užitek... Tako tudi je... Vendar gre praznih rok le malokdo rad domov!... Današnji človek, ki ga silovit tempo razvoja in naporno dnevno delo močno utrujata, je potreben miru in počitka v prostem času.

bolov le zapravljanje dragocenega časa! Da temu resnično ni tako, dokazuje vse večje število ribičev, ki se vključujejo v ribiške družine predvsem zaradi športnega užitka.

Vode kočevskega ribiškega okoliša so večini naših ljudi v pogledu ribištva malo znane. Kolpa je daleč, Rašica dokaj prazna, o drugih vodah pa se bolj malo sliši... Zato je prav, da opišemo nekatere ribiške značilnosti teh voda.

Rašica je tipična kraška voda, ki ima zelo dobre pogoje za uspevanje postrvi. V Rašico je bilo vloženo že več tisoč postrvjev zaroda. Zanimivo je, da vlaganje ni prineslo zaželenega uspeha in je Rašica po ribjem bogastvu med najslabšimi kočevskimi vodami. Slabemu stanju so predvsem vzrok vidre, ki so se prav tukaj močno razpasle. Veliko vider so polovili s posebnimi pastmi.

Bistrica ima dvoje zanimivosti. Postrvi je dovolj predvsem v gor-

njem toku, ki so se obdržale v konkurenčnem boju s ščuko in klenom. Druga »zanimivost« pa povzroča ribniški ribičem precej skrbi. Kljub zadostnemu številu rib je velika postrv v Bistrici prava red-miru in počitka v prostem času.

bičem iz ostalih krajev je nekoliko težje dostopna. Kolpa je zelo znana in priljubljena tudi med francoskimi in nemškimi ribiči, ki jo vsako leto obiščejo v precej veli-

Redek, vendar lep uspeh!

kem številu. Kolpo je vojno pustošenje prav gotovo najbolj prizadelo. Vsem vojskam, pa tudi domačinom, je služila kot znan vir prehrane. Med vojno se je ribji stalež skrčil prav gotovo na desetino predvojnega, ko je bila Kolpa ne samo lepa, ampak tudi izredno bogata. Glavna kolpska riba je predvsem lipan, pa tudi deset in več kilski sulci še vedno niso redkost.

Obe ribiški družini, v Kočevju in Ribnici, imata pred seboj še mnogo dela. Ni važen samo ribolov, ampak tudi gojenje rib in načrtno izkoriščanje voda. Najvažnejša naloga obeh ribiških družin je predvsem v tem, da s pravilno nego in oplajanjem naših voda obogatijo in povečajo ribji stalež. Se-le nato, ko bodo naše reke in potoki zopet tako polni lepih velikih rib kakor so bili pred leti, se bo ribolov lahko nemoteno razvijal. To pa prav gotovo ni lahka naloga, vendar bi jo s pravilnim delom lahko uspešno opravili. Tedaj bo šele ribolov postal tisto, kar od njega marsikdo pričakuje: šport, zabava in razvedrilo strastnih poklicnih ribičev, prav tako pa tudi ostalih delovnih ljudi, ki iščejo v ribištvu predvsem lepe, romantične trenutke in odmor po napornem delu...

-ar

Gasilci iz Fare

Kakor vsako leto, so se tudi letos gasilci iz Fare lepo pripravili za Teden požarne varnosti. V nedeljo, 18. sept. so organizirali veliko gasilsko vajo. Vaja se je pričela ob 16. uri, ozledalo pa si jo je veliko ljudi iz sosednjih vasi.

Gasilci so takoj, ko so zvedeli, kje »gori«, stekli v akcijo. Ena napadalna skupina je branila sednje poslopje, druga desetina pa je opravila praktično mokro vajo. Akcija je zelo lepo uspela. Pri napadu so sodelovali tudi starejši gasilci ter pionirji iz Fare.

smo se pa od te lepote opomogli in srečni prispeli v Pompeje.

Takoj za modernimi hoteli in restavracijami je na trgu vhod v odkriti deli starih Pompejev. Vstopnina za ta ogled je 150 lir. Za vodom je na lepi

Razvaline v Pompejih

vzpetini muzej, v katerem so razstavljene izkopanine od železnih in bronastih posod, orožja, zlatnikov, lončenih posod do okraskov in pohištva, skratka vse, kar so uporabljali takratni prebivalci Pompejev ko je mestec zadel nesreča. V muzeju dobiš

tudi nazorno prikazane osnovne podatke o tem grozotnem dnevu. Edini še delujoči vulkan na evropski celini, 1223 m visoki Vezuvi, leži 12 km jugovzhodno od Neaplja. Najstrašnejše je zdivil sredi poletja leta 79 po n. št., ko je z lavo in pepelom pokril cvetoča rimska mesteca Herculaneum, Stabijo in Pompeje. Po tem izbruhu je vulkan miroval vse do leta 1631, od tedaj pa večkrat zaživi v večjih ali manjših presledkih. Zadnje bruhanje brez večjih posledic je bilo leta 1944. Stoletja so počivali Pompeji pod 6 m debelo plastjo peska in pepela. V letih 1808 do 1815 je bil glavni trg izkopen in očiščen. Izkopavanje se je potem nadaljevalo vse do danes. Za dober ogled do sedaj izkopanega mesta bi potrebovali dneve in dneve, kajti površina tega mesteca je bila večja od površine Kočevja. Po ruševinah je videti, da so bile tu lepe palače in tempelj, prostorni trgi in široke ulice. Izven centra mesta pa tudi borne hišice. Videti je prostrane dvorane, vse marmornate, in udobna stanovanja; vse kaže na veliko razkošje in razsipavanje po običajih tedanjih časov, po drugi strani pa skromnost, revščino in glad po majhnih hišicah. Ta velika razlika življenjskih pogojev tedanjih prebivalcev se vidi očitno še danes na samih izkopaninah. Ko se po ogledu ozreš še enkrat na te razvaline in v ozadju na stožec Vezuva, dobiš mračne občutke ob misli na to davno nesrečo cvetočega mesteca. A že te iztrga iz tega premišljevanja roj prodajalcev spominčkov in razglednic ter ostali turistični vrveži. Za primerno vsoto ti ponujajo koščke lave direktno iz žrela Vezuva, vsaj tako zatrjujejo prodajalci; je pa ravno taka, kakor jo leži povsod dovolj zastoj. Na ogledu Pompejev nas je bilo ta dan na stotine, ker je to ena najbolj obiskanih turističnih točk Italije. Po ogledu smo se dobro podprli in odšli v restavracijo »Vezuvi«, katere kuhinja pa ni tako izdatno bruhal kot njen soimenjak. Moralni smo kar dolgo čakati na dobrote v obliki špaget, s katerimi smo imeli kar precejšnjo muko, dokler jih nismo pričeli opletati kar z žlico, kajti vilice so bile vedno prazne. Hrana je bila kar draga, edino vino je bilo še vzdržno. Buteljka 400 lir, ker odprtega vina tam sploh ni točijo. Po tem odmoru smo se vrnili v Neapelj, kjer smo imeli 5 ur časa do vkrcaja na brod. (Se nadaljuje)

Križem po Evropi

ANDREJ ARKO:

Grajen je delno pod zemljo, delno po velikih zidanih obočjih mostičih do Rima. Razvaline tega vodovoda oz. mostiča so še danes vidne in nekateri deli so še dobro ohranjeni. Ta vodovod je napajal 27 vodometov in »Fontan« takratnega Rima. Imenoval ga je po svojem imenu »Aqua Felice«. V 24 urah je dajal do 20.537 kubnih metrov vode, kakor je razvidno iz podatkov in načrtov v vatikanskem muzeju. Mene je posebno zanimala zbirka vseh do sedaj izdanih vatikanskih znamk, ki je stalno razstavljena v vatikanski pošti. To je res lepa zbirka znamk in vredna vseh procedur, predno prideš do nje. Pošta je namreč v zgradbi, ki je na gorišču rezidenčne palače papeža. Ko sem tako stikal, kje je pošta in banka, me je pospremil do stražnice, kjer sem dobil propustnico, švicarski vojščak. Pravzaprav je to mlad fantin v modro-rumeno-rdeče pisani starinski obleki in helebardo. No, sem si mislil — spremstvo pa tako —, glavno mi je pač bilo to, da sem videl znamke. Gredoč sem se pozanimal, koliko je te švicarske straže, a mi to resni spremljevalec ni hotel povedati. Verjetno je to vojaška tajnost; kasneje pa nam je italijanski voditelj objasnili, da je sedanj papež dejal svojo tajniku, da je švicarska garda nepotreben ostanek srednjeveškega pampa. Na vidiku je torej edinstvena demobilizacija na svetu.

Tako nam je minilo bivanje v tem lepem velelemestnem življaju, polnem zanimivosti in nevsakdanjih doživetij. Čas nam je vse prehitro potekel, da bi si ogledali vse, kar bi nas še zanimalo. Od-potovanja smo ob 6. uri zjutraj proti Neaplju, kamor smo prispeli ob 10.33. Nekaj preko štiri ure prav

prijetne vožnje z električnim vlakom, iz katerega sem lahko opazoval lepo pokrajino ter naselbine. Namen našega potovanja v Neapelj je bil, da se tam ukreamo na ladjo za prevoz na Sicilijo. Obencem smo pa imeli v planu še ogled Pompejev. Cela skupina je bila kar nekako vznemirjena; delno se od vtisov od že prepotovanih krajev, o čemer so v vlakcu živahno razpravljali, največ pa od pričakovanj na doživljanje pri nadaljnjem potovanju. Potovali smo sedaj v najlepši predel Italije, a že samo potovanje po morju na Sicilijo je obetalo veliko lepega. Razpoloženje družbe je tudi segrela »Chiantarica«, ki je potovala iz rok v roke in stane, mimogrede omenjeno, od 400 lir naprej. Cena ni točno določena. Tudi tu se lahko pogajaš, kakor pač za vse v Italiji. Verjetno so zato cene tudi nekoliko višje, da se lahko za razpon »cenka« in mešetari.

Takoj po prihodu na neapeljski kolodvor se je opazilo, da se mesto še sedaj ni opomoglo od razdejaj med drugo svetovno vojno. Neapelj je največje pristanišče Italije, zato so se tu ukrcavale italijanske in nemške čete za bojišča v Afriki. Zato je bilo mesto tudi stalno bombardirano. Kolodvor je še vedno v izgradnji in ozidavi. Tu smo samo presedli in se odpeljali na ogled Pompejev. Vožnja ob obali je bila zelo prijetna. Vrstila so se lepa kopališča s plažami in parki z južnim okrasnim cvetjem in grmovji. Bil je res prelep razgled na neapeljski zaliv in na samo mesto, ki se razteza v loku vse ob obali. Italijani imajo za lepoto tega mesta krilatice — videti Neapelj in umreti. No to se je verjetno dobesedno pripetilo v izdatni meri onim vojakom, ki so jih ukrcavali za Afriko, mi

Tovariško

SE V PRETEKLEM ŠOLSKEM LETU SMO POROČALI, DA JE PO PISMEHNIH STIKIH MED NIŠKIMI IN KOČEVSKIMI PIONIRJI PRIŠLO DO OSEBNIH SREČANJ. PRAV TA SREČANJA SO NUDILA DRUGO PRILOŽNOST; PRED NEKAJ DNEVI JE SKUPINA 12 PROSVETNIH DELAVCEV NIŠKE OSNOVNE SOLE MOŠA PIJADE POD VODSTVOM RAVNATELJICE DOSPELA V KOČEVJE Z NAMENOM, DA SE TO SODELOVANJE ŠE BOLJ POGLOBI. TA SEŠTAVEK NAJ SEZNANI BRALCE S POMEMOM TAKO REDKIH SREČANJ, KI DOBIVAJO ŽE TRADICIONALNO OBLIKO MEDREPUBLIKEGA SODELOVANJA.

Skoraj nepričakovano je pretekli teden dospelo iz Niše na Osnovno šolo Miroko Bračič Kočevje sporočilo, da obišče Kočevsko skupina dvanaestih prosvetnih delavcev Osnovne šole Moša Pijade iz Niše. Prvi sprejem je bil že v Ljubljani. Dva naša tovariša sta v sredo dopoldne razkazala gostom znamenitosti Ljubljane. Pravo srečanje pa je bilo na železniški postaji v Kočevju, ko je velika skupina gostiteljev in pionirjev krepko stisnila tovarišem roke, jim zaželela dobrodošlico in izročila cvetje. Sledil je kratek počitek ob zakuski v zbornici Bračičeve šole. Prosvetni delavci so si govedali probleme, ob katere zadevajo vsak dan, ter se porazgovorili o metodah dela. Nato je po napornem dnevu za goste in po prečuti noči — sledil po izdatni večerji nočni počitek. Tovariši smo namestili v Dijaškem domu.

Naslednjega dne smo pod skrbnim vodstvom organizirali krajšo ekskurzijo v okolico mesta in po mestu. Namen gostiteljev je bil, da tuji tovariši spoznajo med dvodnevno bivanjem v Kočevju njegove glavne značilnosti: Državno Posvetno Milako, Lesno industrijski obrat Kočevje, Rudnik rjavega premoga in njegov klubski dom, zgodovinsko znani Seškov dom in še mesto. Ekskurzija je bila napovedana. Povsod so nas prisrčno sprejeli in prikazali proces dela. Dan smo zaključili z družabnim večerom v hotelu Pugled ob navzočnosti predstavnikov oblasti in ob udeležbi domačih prosvetnih delavcev. Razporeženo je doseglo višek ob »kolu«. Domači in tuji misli bili več tujci, ampak že stari znanci. Naslednji dan je bil za goste poln novih doživetij, vtisov in spoznanj. To je bil dan bogatenja in dopolnjevanja lastnega znanja. Naš cilj je bil — ekskurzija z avtobu-

som v Partizanski Rog, v nepremagljivi dom slovenskega partizanstva. Naš vodič je bil Peter Šobar, tajnik Oblo Kočevje. Kot izkušeni poznavalec Roga in njegovega naravnega muzeja se je za to priliko še posebej potrudil ter nudil izletnikom precejšen delček bogate zgodovine vsem znanega Roga. Nehote so segle tovarišem roke v žepu po beležke. In roka je pisala na kraju dogajanja one zgodovinske dogodke NOB Slovenije,

Baza 20 v Partizanskem Rogu

katerih se v daljnem Nišu, zgolj ob branju, ne da tako čustveno dojeti kot pa na kraju dogajanja. Prvo presenečenje. Obisk CSVPB (Centralne slovenske vojaške partizanske bolnice). Tovariš Šobar je seznanil navzoče o nastanku, potrebi, pomenu bolnišnice, o tistem strogi ilegalni dejavnosti ter poživljavosti zdravstvenega osebja. Sledil je kratek ogled. Tovariši so se čudili. Po ogledu so z vidnega mesta zapisali v beležke: bolnišnica, kirurški oddelki, štab bolnišnice, sušilnica, krušna peč, kuhinja,

je pred nami pokopališče onih tovarišev, katerih rane so bile neozdravljive. Mučna tišina sedemnajstih izletnikov je bila znak sočustvovanja z vsem, kar jih je obdajalo. Molčali smo, saj smo vse vedeli. V mislih pa smo petinštridesetim molčecim grobovom le govorili:

»Tiho, otožno poi, pesmica moja! Ne boj se samote, ki polna je slave! Z vetrom podaj se, njih božaj

cvetove v vencu kamenja gomile prerane! Ne boj se samote, ki polna je slave, ne viharjev grmečih z obzorij črmine, ki tulijo sen tisočletni s temine! Ne boj se, njih slava ne mine!

Tovariši so z največjo nego zasedli med kamenite vence gomil malo smrečico, jo fotografirali, beležko dopolnili z novimi podatki, se še nekajkrat skupno slikali, krenili po stezi bridke zgodovine, spo-

spalnice in prijetni piš stoletnega minjajoč se tovarišev, ki spe nemrtno spanje.

Sele Baza 20, novi naravni muzej in spomenik, nam je nudila vsebino, da se je naša notranost vsaj nekoliko preusmerila v novi ton razpoloženja. Ponovno je dobil tov. Šobar besedo. V temeljiti razlagi s sočasnim ogledom lepo neugovanih barak CK KPS, njene administracije, potem IO OF itd. (saj

minjajoč se tovarišev, ki spe nemrtno spanje.

Sele Baza 20, novi naravni muzej in spomenik, nam je nudila vsebino, da se je naša notranost vsaj nekoliko preusmerila v novi ton razpoloženja. Ponovno je dobil tov. Šobar besedo. V temeljiti razlagi s sočasnim ogledom lepo neugovanih barak CK KPS, njene administracije, potem IO OF itd. (saj

SREČANJE

je Baza pravo naselje na naravno utrjenem obrambnem slemenu), smo šele mogli dojeti odlično organizacijo ljudske oblasti in njeno moč. Vsi smo bili presenečeni. Posebno še tovariši iz Srbije, kajti pri njih je NOB delovala v drugačnih pogojih. Zato je bilo vse, posebno še zavetje gozdov, za nje popolnoma novo doživetje. Navdal nas je občutek medvojnega tovarištva. Razpoloženje je doseglo vrh, ko je četrtišček Peter zanel taborni ogenj. Krog Srbov in Slovencev se je sklenil. Rog je ponovno slišal bratske pesmi jugoslovanskih narodov. Na mali jasi so se v kolu stiskale prijateljske roke, iz ognja pa je dišalo po pečenem krompirju. Ze zdavnaj se je nagnil dan, a tega nismo čutili. Čutili smo le zadovoljstvo, da smo vsi, posebno pa naši tovariši, lahko s čutili prosvetnega delavca doleteli veličino slovenskega partizanstva.

Na povratku v Kočevje smo se ustavili še v Dolenjskih Toplicah ter v Starem logu. Tudi tu je bilo precej novih vtisov.

Tako je bil zadnji list beležke popisan. Ponovno se bo odprla v Nišu. Tovariši bodo njeno vsebino posredovali svojim učencem mnogo bolj doživeto kot doslej. To je bil tudi namen obiska tovarišev iz bratske republike. Mi v Kočevju sodimo, da smo uspeli, da smo na pravi poti, zato se njihovu povabilu, naj obiščejo Srbijo, ne bomo odrekli.

Delauske športne igre

Priprave za delavske športne igre so končane. Na razpis se je prijavilo 14 sindikalnih podružnic s skupno 458 tekmovalci in tekmovalkami. Po posameznih panogah so razdeljeni takole: šah 44, nogomet 60, odbojka 65, atletika 34, namizni tenis 22, tenis 13, streljanje 111 (ž 15, m 96) balinanje 72, kolesarjenje 10, mopedisti 15 in biljard 12. Tekmovanja se bodo udeležili sindikalne podružnice naslednjih podjetij in ustanov: Trgopromet, KGP, Ključavničarstvo, Tekstilana, Kočevski tisk, Oblo, ITAS, SGP Zidar, Rudnik rjavega premoga, Avto, Kemična tovarna, Elektro in prosvetni delavci.

Iz teh podatkov je razvidna velika vpena za športne dejavnosti nekaterih kolektivov, poleg tega pa tudi mrtvilo ostalih kolektivov, žal takih, ki imajo v svojem sestavu največ mladine. Pri teh sindikalnih podružnicah ali nimajo referentov za telesno kulturo ali pa ti nič ne delajo. Od leta do leta je na teh tekmovalnih udeležba večja, in upajmo, da bo letošnje navdušenje razgibalo še ostale.

Tekmovanja v nekaterih panogah so se že pričela. O poteku in uspehih bomo redno poročali.

Podrobna navodila in analize tekmovalj bodo dnevno objavljene v izloženem oknu TVD Partizan.

PIVSKA

Zdravnik: »In še nekaj vam toplo polagam na srce: nikar preveč ne pijte!«

»Nikar ne skrbite, meni ni nikdar preveč!«

Obvestila Delavskih univerz in klubov

DU KOČEVJE

Zadnji rok za vpis v A tečaj (5. in 6. raz.) in B tečaj (7. in 8. raz. osnovne šole) ter v I., II., III. in IV. gimnazijo (bivšo peto, šesto, sedmo in osmo gimnazijo) je do vključno 28. SEPTEMBRA 1960 na Delavski univerzi (stavba Oblo, soba št. 23).

Pričetek pouka za A in B tečaj ter za gimnazijo bo 10. OKTOBRA 1960 v prostorih šole Jože Šeško ob 17. uri.

Vsi kandidati, ki so se že prijavili, naj se zglase na DU, da bodo izpolnili prijavnice in vplačali šolnino.

V letu 1960-61 začenja DU z naslednjimi jezikovnimi tečaji:

1. nemški jezik (začetni in nadaljevalni)
2. angleški (začetni)
3. italijanski (začetni)
4. francoski (začetni)
5. ruski (začetni)
6. esperanto

Rok za prijavo je 6. OKTOBER 1960. Pričetek tečajev bo pravočasno objavljen v »Novicah«. Vpis prav tako v pisarni DU (stavba Oblo, soba št. 23).

Zanimivosti

IZKORENINITI MALARIJO

Na področju zdravstva je malo tako obsežnih, pa vendar hvalečnih nalog, kakor si jo je postavila Svetovna zdravstvena organizacija: iztrebiti malarijo. Bolezen je znana že več tisočletij in je povzročila, da so izumrle cele pokrajine in dolgo ostale nenastelene. Z iznajdbo sredstev, ki uničujejo komarje anofelese, prenašalce malarije, so se odprle možnosti, da se človeštvo popolnoma iznebi te nadloge. Greja je n. pr. imela prvo leto po pretekli vojni dva milijona malarinih bolnikov, kar je prizadejalo 50 milijonov dolarjev škode letno. Lani pa je padlo v tej državi število bolnikov na okrog 3000. V Jugoslaviji smo imeli leta 1947 še nad 78 tisoč obolenj, danes pa je pri nas malarija redkost. Strokovnjaki so izračunali, da bo iztrebljenje malarije po vsem svetu stalo eno milijardo in 690 milijonov dolarjev. Predvidevajo, da bo ta akcija trajala v SZ dve leti, v Braziliji 9 let in v Indoneziji 11 let.

CLOVESTVO V ŠTEVILKAH

V začetku letošnjega leta je živel na svetu 2 milijardi in 900 milijonov ljudi. Vsako leto se prebivalstvo Zemlje poveča za 48 milijonov. Po številnosti prebivalstva je najmočnejša država Kitajska s 770 milijoni, sledi ji Indija s 403 milijoni, velesili Sovjetska zveza in ZDA sta šele na tretjem oz. na četrtem mestu z 209 oz. 178 milijoni.

Najgostejše je naseljena še vedno Evropa — 85 prebivalcev na kvadratni kilometer, najredkeje pa Oceanija, kjer prideta komaj dva prebivalca na kvadratni kilometer.

od tu in tam

Gibanje prebivalstva

KOČEVJE

Poročili so se: Kvas Alojz, vodovodni inštalater iz Kočevja, Mahovnik 10, star 23 let in Andoljšek Angela, tkalka iz Mahovnika 10, stara 27 let; Radosavljevič Mihael, pleskarski pomočnik iz Kočevja, Cankarjeva 10, star 28 let in Miljavac Marija, uslužbenka iz Kočevja, Ljubljanska cesta 9, stara 18 let; Praštalo Boško, živinorejec iz Nem. loke 11, star 21 let in Perko Danica, živinorejka iz Nemške loke 11, stara 29 let; Recek Ludvik, mizarjski pomočnik iz Kočevja, Trg svobode 2, star 24 let in Glad Anica, delavka iz Dolge vasi, stara 20 let.

Rodili sta Pintarič Helena, gospodinja iz Koprivnika 21 — dečka Zeljka in Kos Albina, gospodinja iz Dolge vasi 32 — deklico Slavko.

Umrli je Zitko Franc, upokojenec iz Kočevja, Ulica Jožeta Šeška 13, star 67 let.

RIBNICA

Poročili so se: Petek Ludvik iz Jurjevice 52, študent na Niški kmetijski šoli in Kozina Ana, gospodinja pomočnica iz Jurjevice 52; Ančič Zdenko, strojni ključavničar iz Ribnice 111 in Florjan Marija, prikojevalka iz Kočevja, Roška cesta 30.

Rodile so: Merhar Marija, gospodinja iz Nemške vasi 55 — dečka Jožeta; Ivanuša Marjeta, gospodinja iz Ribnice 21 — deklico Marino; Lovšin Marjeta, gospodinja iz Slatnika 1 — dečka Edvarda; Senk Ivanka, gospodinja iz Ribnice

Izdaja in tiska ČZP »Kočevski tisk« v Kočevju. Urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Janez Merhar. Uredništvo in uprava v Kočevju, Ljubljanska cesta 14a, telefon uredništva in uprave 3-39. Naročnina je 500 din, polletna 250 din in jo je treba plačati vnaprej. Za inozemstvo 1000 din oziroma 3 ameriške dolarje. Tekoči račun 600-713 pri Komun-

1-205
banki banke Ljubljana, podružnica za Kočevje

132 — deklico Slavko in Debeljak Helena, gospodinja iz Zlebiča 14 — deklico Marijo.

KINEMA

JADRAN, Kočevje: od 23. do 25. septembra ameriški barvni cinemascopski film »Aleksander Veliki«, 25. in 26. septembra ameriški barvni cinemascopski risani film »Dama in potepuh«, od 27. do 29. septembra italijanski barv. vstavljen film »Benetke, mesecina in ti«, od 30. septembra do 2. oktobra ameriški barvni vstavljen film »Obračun pri O. K. Koralu«.

SVOBODA, Rudnik: 24. in 25. sept. ameriški barvni film »Človek za puško«, 1. in 2. oktobra ameriški film »Dvanaest jeznih mož«.

RIBNICA: 24. in 25. sept. franc. vstavljen film »Njeno življenje«, 1. in 2. oktobra ameriški barvni cinemascopski film »Kralj in jaz«.

SODRAŽICA: 24. in 25. septembra sovjetsko-jugoslovanski barvni film »Aleksa Dundič«, 1. in 2. oktobra sovjetski cinemascopski film »Don Kihot«.

LOŠKI POTOK: 25. septembra sovjetski barvni film »Vasa Željeznova«, 2. oktobra francoski barvni film »Hejena in možje«.

DOBREPOLJE: 24. in 25. sept. ameriški barvni vstavljen film »Nismo mi angeli«, 28. septembra italijanski film »Kronika revnih ljubincev«.

PONIKVE: 29. septembra italijanski film »Kronika revnih ljubincev«.

VELIKE LAŠČE: 24. in 25. sept. ameriški barvni film »Ljubezen popoldne«, 1. in 2. oktobra francoski barvni film »Sakramenska frklja«.

KOČEVSKA REKA: 24. in 25. sept. ital. barvni film »Mim ljubezni«, 28. septembra italijanski film »Krik«, 1. in 2. oktobra ameriški barvni film »Sedem nevest za sedem bratov«.

PREDGRAD: 24. in 25. septembra ameriški barvni film »Zlato v džungli«, 1. in 2. oktobra angleški film »Operacija Amsterdam«.

BROD NA KOLPI: 24. in 25. sept. ameriški barvni film »Potemneli angeli«.

OSILNICA: 2. oktobra italijanski film »Umberto D«.

ČESTITKE

Ljubemu sinu Milanu Korenu, ki služi vojaški rok v Volčah. Voja pošta 1098/B-6, želijo za njegov 20. rojstni dan mnogo lepega, predvsem pa zdravja. Očka in mamica ter ostali sorodniki.

Lojzetu Lovšinu, ki služi vojaški rok v Dubrovniku, želijo za 20. rojstni dan vse najboljšje ter mu kličejo še na mnoga zdrava leta starši iz Sušja 33.

Dragemu sinu in bratu Antonu Hočevanju, ki služi vojaški rok v Dubrovniku, žele za njegov 20. roj. dan mnogo sreče, zdravja in zadovoljstva, kolegom pa lep pozdrav: mama, ata, Julka, Slavka in Jože ter Marica in Anica z družinami.

PRODAM

V bližini Kočevja prodam takoj skupaj ali posamezno stanovanjsko hišo, hlev, primeren za predelavo v stanovanjsko hišo, skedenj z uporabnim lesom za drugo zgradbo, vse pokrito s cementno opeko, in dva hektara nily in travnikov. Informacije dobite pri Rudiju Podlogarju, Roška cesta 40, Kočevje.

Po ugodni ceni prodam dobro ohranjeno motorno kolo znamke DKW 250 ccm. Ogled vsak dan na »Elektro« Kočevje, Trata 6.

OBVESTILO

V počastitev občinskega praznika občine Kočevje prireja Fotoklub Kočevje I. razstavo fotografij svojih članov. Razstava bo odprta od 1. X. 1960 od 9. ure dalje v dvorani množičnih organizacij (za komitejem).

Vabimo delovne kolektive, članke množičnih organizacij, šolsko mladino, starše in ostale ljubitelje fotografije, da si razstavo ogledajo. V okviru programa razstave je tudi predvajanje barvnih diapozitivov. Fotoklub Kočevje

Opozorilo!

Zaradi neupoštevanja opozoril in nasilnega posega v električne naprave ljudi, ki zato niso poklicani, se dogaja vedno več nesreč z električnim tokom.

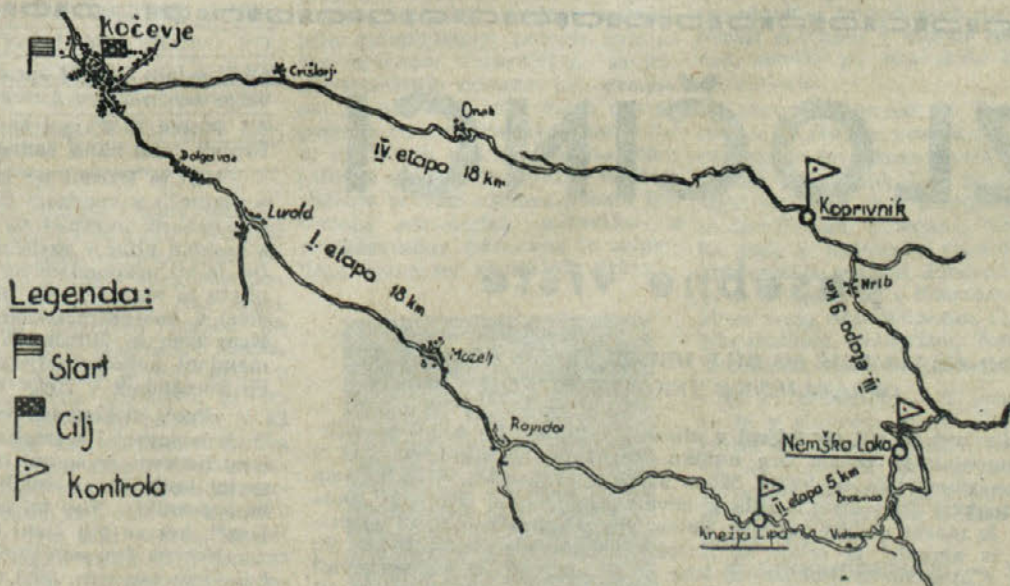
V Sloveniji je bilo v zadnjih letih nad 150 nesreč z električnim tokom, ki so poleg 28 smrtnih primerov in težkih telesnih poškodb povzročile milijonsko škodo v gospodarstvu. Ugotovljeno je bilo, da je največ takih nesreč prav v času predelave sadja.

Te nesreče so se pripetile največ na provizorično napravljenih podaljških napeljav za razsvetljavo ali pa za pogon motorjev v neelektrificiranih prostorih lesenih gospodarskih poslopij, kjer se opravljajo dela v zvezi s kmetijskimi pridelki. Okolje, kjer se taka dela opravljajo, je največkrat vlažno in ima zato električni tok dobro vodljiva tla. Dotik z električnimi napravami je ob takih pogojih vedno smrtno nevaren.

Zato naj za take primere, ko je potrebna dodatna provizorična električna inštalacija, izvrši električno napeljavo samo izprašano strokovno osebje, ki je za ta dela tudi pooblaščen.

»ELEKTRO« KOČEVJE

BRNELI bodo MOTORJI

Legenda:
Start
Cilj
Kontrola

Avto-moto društvo Kočevje bo v okviru prireditve in praznovanja občinskega praznika občine Kočevje, pod pokroviteljstvom predsednika občine Dragota Benčine organiziralo ocenjevalno terensko vožnjo po Kočevski v nedeljo, dne 25. IX. 1960 z začetkom ob 9. uri.

Tekmovalci bodo tekmovali na progi Kočevje—Mozelj—Knežja lipa—Koprivnik—Onk—Kočevje v treh skupinah, in sicer mopedi, motorji in avtomobili. Po končani

ocenjevalni vožnji bo še spretnostna vožnja v Kočevju. Društvo bo povrnilo stroške za gorivo, prvo, drugo in tretje mesto v vsaki skupini pa bo nagradilo z denarno nagrado po 6000, 4000 in 2000 dinarjev, tekmovalcem do 10. mesta v vsaki skupini pa izročilo priznanja.

Tekmovanje bo lažje, namenjeno za aktivizacijo avto-moto športa v pravilni in disciplinirani vožnji.

katero bodo morali pokazati tekmovalci.

Avto-moto društvo želi, da bi se te ocenske terenske vožnje udeležilo čim večje število šoferjev, lastnikov avtomobilov, motoristov in mopedistov.

Za tekmovalce se prijavijo v pisarni AMD Kočevje (stavba — Občinski ljudski odbor), kjer boste dobili tudi vsa ostala pojasnila.

AMD Kočevje

VELIKE POPLAVE

Nagla sprememba vremena je prinesla obilo padavin. Naivi so se pričeli že v soboto popoldne, višek pa so v okolici Velikih Lašč dosegli v ponedeljek popoldne.

Potok Rašica, ki teče od Roba do Ponikve, je naglo narasel in kmalu poplavljal bližnjo okolico. Proti večeru je na Rašici tekla voda že preko ceste in zaustavila ves promet. Vozilo, ki je običajno na mostu, so ljudje s težavo potisnili na suho. Tovorni avtomobil, ki je skušal priti v Ponikve, je ostal v vodi vse do drugega dne. Če ga šofer ne bi privezal z vrvmi na bližnja drevesa, bi ga voda prav gotovo odnesla.

Tu je običajni tudi voznik Š. L. z vozom, ker je voda narasla v trenutku, s kilec je opozoril ljudi. Voda je nezadržno drvela naprej in naraščala. Zallila je vse bližnje doline in segla prav do gozda.

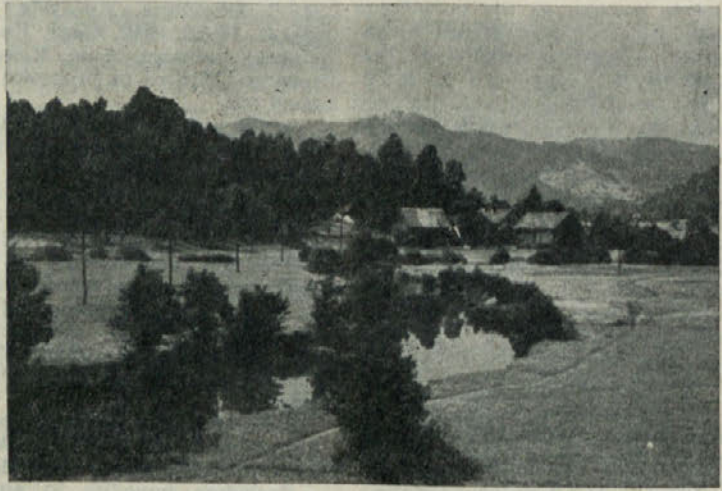
Kljub nevarnosti je električar Jože Cimperman iz Rašice skočil v vodo in splaval do voznika. Voda je bila na nekaterih mestih globoka tudi po štiri metre in polna vrtincev. Reševalec je konje odvezal od voza in jih z voznikom vred vlekel do brega. Toda napor je bil prevelik, zato je voznika pustil na nekem drevesu in se sam komaj rešil. Za svojo požrtvovalnost zasluži

tov. Cimperman vse priznanje.

Voznika so pozno ponoči rešili poklenjeni gasilci iz Ljubljane. Njim in vsem ostalim, ki so pri reševanju pomagali, moramo izreči vso zahvalo.

Tako večje poplave, kakor je bila v ponedeljek v Rašici, ljudje ne pomnijo že dvajset let. Voda je sicer odtekla v torek, vendar so sledovi ostali in pričajo o precejšnji gospodarski škodi.

Prav tako je voda narasla tudi v ostalih krajih. V Rakitnici je narasla kot že dolgo ne, poplavljenega pa je tudi precej dolinjevaškega polja. Močno je narasla tudi Bistrica v Ribnici, ki se je razlila po Mlaki in ponekod vdrila tudi v hiše...

Pogled od Rašice proti Robarski dolini. — Potok Rašica je ta teden močno narasel in poplavljal velike površine zemlje

Naloge gimnazijske mladine

V SREDO, 14. IX. JE BILA V PROSTORIH GIMNAZIJE REDNA LETNA KONFERENCA AKTIVA LMS-GIMNAZIJA KOČEVJE. KONFERENCI SO PRISOTNOVALI: PREDSEDNIK OBK LMS KOČEVJE TOV. FRANCI KOCJANČIČ, SEKRETAR OBK LMS KOČEVJE TOV. SLAVKO PAVLIČ, PREDSEDNIK ŠOLSKEGA ODBORA NA GIMNAZIJI TOV. CIRIL AHLIN, RAVNATELJ OSEMLETKE TOV. IVAN ŠIRAJ, RAVNATELJ GIMNAZIJE KOČEVJE TOV. HERMAN KOTAR IN NEKATERI PROFESORJI.

Iz referatov predsednika srednješolskega komiteja, sekretarja in predstavnikov šolske skupnosti, je bilo razvidno delo organizacije, ki je bilo v oretkem šolskem letu zelo uspešno. Glavna zasluga pri tem gre vsekakor sekretariatu, ki je dobro izvršil zadane naloge. Tudi šolska skupnost je dosegla lepe uspehe, predvsem v sodelovanju dijakov in profesorjev.

V predsedniškem referatu je bila, poleg kratkega pregleda zunanje politike, dobro obdelana tudi šolska reforma in vloga organizacije LMS na šoli pri uresničevanju le-te. Osnovna dolžnost dijakov, člana LMS na šoli, je vsekakor, da čim bolj obvlada učno snov in bogati svojo izobrazbo. »Če se bodo aktivni LMS v razredih borili za kvalitetno znanje, bodo imeli tudi večjo moralno pravico za kritiko zastarelih metod učno-vzgojnih dela, ter za nasodobno in nemarksiistično razlago učne snovi, ki ima tu in tam še mesto na naših šolah.« je poudaril v svojem referatu predsednik P. Šobar. V nadaljevanju je govoril o idejnosti pouka. Sedanji učni načrt na gimnaziji je že zastarel in je še produkt stare klasične šole iz bližnje preteklosti. Značilno je, da so dijaki gimnazij s svojimi interesi izrazito usmerjeni v naravoslovne vede, kar je v današnjem obdobju razvoja znanosti in tehnike povsem razumljiv pojav, v reformirani šoli pa je treba toliko bolj posvetiti pozornost izboljšanju pouka predmetov s področja družbenih ved.

Glavne naloge Ljudske mladine pri izvajanju reforme na šoli so vsekakor tesno povezane s svobod-

ga učenec dobi, dejansko stanje, ki bo vseskozi koristilo mlademu človeku v njegovem poklicu. Zaradi tega bo treba v letošnjem letu izboljšati tudi samo ocenjevanje. Dijak dobi realno oceno ob konferenci le tako, da je pregledno vprašan čez snov, ki se je v tistem četrtletju obravnavala. Ne sme pa profesor oceniti dijakovega dela po tih ali pa dveh vprašanjih pred redovalno konferenco. Ta ocena vsekakor ne more prikazati učenčevega znanja v nekem predmetu.

Veliko dela bo v letošnjem šolskem letu odpadlo na razredne aktivnosti, kajti pokazalo se je, da sam srednješolski komite ne more urejati vse aktivnosti v šoli, posebno še sedaj, ko se bodo vključili pod ta komite vsi srednješolski aktivni v Kočevju. Tako bo organizacija športnih sekcij, interesnih krožkov (matematični, fizikalni, filmski in dramski itd.) in debatnih ur. Razredni sekretariat vsekakor bolje pozna situacijo in probleme v razredu kakor srednješolski komite in bo lažje organiziral te oblike dejavnosti. Srednješolski komite pa bo v glavnem pomagal in vsklaje-

Poslopje kočevske gimnazije

ŠOFERSKA

»Kako si mogel tako razrezati gumo na avtu?«

»Čez steklenico sem peljal.«

»Ali si neroden! Kaj je nisi videl?«

»Kako pa, ko jo je imel možak v žepu!«

Sodraška melioracijska skupnost

Melioracija doline Bistrice predstavlja eno izmed večjih del v Sloveniji. Zaradi ugodne lege površin pričakujemo kar najbolj ugodne rezultate, ki bodo bistveno vplivali na karakter doline ter se bodo odražali v vsem njenem življenju.

Poplave bodo eliminirane na minimum, zemljišča se bodo osušila in današnje kisle travnike bodo zamenjale niwe. Kako se bodo dela razvijala, je odvisno predvsem od agilnosti Vodne skupnosti in sodelovanja vsega članstva. Ker predstavljajo ta dela praktično regulacijo in melioracijo, je razumljivo, da vseh predvidenih del ne moremo izvršiti z lastnimi sredstvi in da vsi stroški ne morejo iti v breme melioracije, ker interesi ne morejo sami zbrati še večjih finančnih sredstev, kot je že določen prispevek 1000 din na ha. Ostala sredstva naj bi se dozirala iz okrovnega sklada in sodelovanju pri natečaju za investicijski kredit. Vodna skupnost »Bistrica«, ki zavzema področje treh zadrug: Ribnice, Jurjevice in Sodražice, je vložila prošnjo za dodelitev več milijonskega, investicijskega kredita. Melioracijska skupnost je imela svoj občni zbor, vendar, ker članstvo ni podpisalo izjav o pristopu, ni mogla pričeti s skupno obdelavo po sodobnih agrotehničnih metodah. Da bi se mogla dela nadaljevati in da bi imeli vsi koristniki kmetijskega zemljišča vse pogoje za večji donos, je sklical ObLO Ribnica pred kratkim sestanek lastnikov parcel na že reguliranem področju od Franceta Cvara v Zamostcu do »Lesne ga-

lanterije« v Sodražici. Na dnevnem redu je bil pogovor za izvedbo melioracijskih del in pristopu članov za izvedbo melioracijske skupnosti. Sestanek je vodil predsednik Vodne skupnosti tov. Lovšin Rudolf, ki je uvodoma opisal vsa dela, ki so izvršena na obravnavanem področju, ter je seznanil navzoče s programom melioracijskih del, katere

moramo nujno izvesti, če hočemo od regulacije Bistrice imeti prave koristi. Vsi navzoči so sprejeli tolačenje z razumevanjem, nakar so vsi s svojimi podpisi potrdili sklep, da pristopijo k melioracijski skupnosti s parcelami na že reguliranem področju od Franceta Cvara v Zamostcu do »Lesne galanterije« v Sodražici. Tov. predsednik je pozval prisotne k tesnemu sodelovanju z novo ustanovljeno skupnostjo, ker to bo najboljša poročila za uspeh in razumevanje pri oblasti, ki nam bo gotovo nudila pomoč pri našem delu.

Te dni je buldožer izravnaval zemljo na obrežju regulirane struge, in sicer najprej na že reguliranem področju, nato pa še na ostalih predelih, tako da se bo lahko pričelo tudi s podrobno melioracijo. V kolikor bodo finančna sredstva na razpolago, bo izvršeno že v tekočem letu, prihodnje leto pa se bodo dela vsestransko nadaljevala in se bodo poleg regulacijskih vršila tudi melioracijska dela. Vsi koristniki zemljišč na območju sistema imajo pravico in dolžnost, da sistem uporabljajo po sodobnih agrotehničnih metodah.

-ji-

Na 16 cicero

Obisk nizozemske novinarke

Pred kratkim je obiskala znana nizozemska novinarica ga. Nele de Bock naše mesto. V Jugoslavijo je prišla na povabilo Turistične zveze Jugoslavije. Bila je na Drini, kjer se je udeležila splavarenja lesa in se seznanila z življenjem tamkajšnjih splavarjev. Namen njenega potovanja po Jugoslaviji je, da si bo ogledala nekatere predelne države in bo potem o njih pisala v nizozemskem časopisu s turistično propagandnega vidika. V Sloveniji je bila že lansko leto in si jo je ogledala v celoti razen Dolenjske. To je bil tudi vzrok sedanjega obiska. Člani Turističnega društva Kočevje so ji pokazali bližnjo okolico in ji dali najpotrebnejše krajevne podatke. Nadvse ji je ugajal obisk na posestvu Mlaka, kjer se je še posebej zanimala za uspevanje živine, ki je bila uvožena iz Nizozemske. Pohvalno se je izrazila o lepo urejenem mestu in udobnosti ter dobri prehrani v hotelu »Pugled«, kar se da razbrati iz njenih vpisov v hotelsko knjigo obiskov. Vse to jo je tako navdušilo, da bo prišla prihodnje leto v Kočevje na kratkotek dopust, katerega bo izkoristila za širši ogled okolice, o kateri bo napisala posebno reportažo, poleg dosedaj predvidenega v sklopu opisa cele Jugoslavije.

Iz Kočevja je odpotovala v Ribnico, Sodražico, Polzevo in nato v Ljubljano.

nimi aktivnostmi organizacije. Organizacija LMS mora dopolnjevati program šole z vrsto interesnih krožkov, kakor tudi s posluševanjem dijakov o nujnosti šolske reforme. Potrebno je, da dijaki pravilno pojmujejo novo šolo, kajti namen današnje šole ni le v tem, da formalno prizna neko stopnjo izobrazbe, marveč da pokaže sprječevalo, ki va' delo razrednih aktivov, ravno tako pa organiziral marksistične krožke, ki so najbolj poglabljena oblika politično-ideološkega dela Ljudske mladine.

Da bo program, ki smo si ga zadali čim bolj uspešen, bomo organizirali po razredih v dopoldanskem času mladinske ure, na katerih bodo razredni aktivni razpravljali o vsej problematiki, ki teži šolo in njihovo delo.

Na novoizvoljenem sekretariatu leži težka naloga, kajti program je obširen, izvršen pa bo le takrat, če bodo vsi dijaki aktivno sodelovali pri delu.

P. Š.

KMETIJSKA ZADRUGA BANJA LOKA
razpisuje
DELOVNO MESTO RAČUNOVODJE
Pogoj: primerna šolska izobrazba in najmanj tri leta prakse v knjigovodstvu pri Kmetijski zadrugi
DELOVNO MESTO BLAGAJNIKA
Pogoj: dovršena osemletka in dve leti prakse v blagajniško-korespondenčnih poslih pri Kmetijski zadrugi
DELOVNO MESTO TRGOVSKEGA POSLOVOJDE
Pogoj: najmanj trgovski pomočnik in tri leta prakse v trgovini
Prijava pošljite na upravo zadruga do 15. oktobra 1960
KMETIJSKA ZADRUGA BANJA LOKA

ZLOČINCI

16 posebne vrste

PO IZJAVI PRIČ SO BILE DRUGE SERIJE POSKUSOV OPRAVLJENE S TEKOČIM PLINOM

»Poskusi so bili opravljeni v plinskih celicah. Plin je bil v majhnih ampulah po en do dva kubika. Zaporniki so bili prepeljani v plinske celice; bile so kakih 500 m stran od taborišča. V celico sta šla naenkrat dva človeka. Bila je seve zaklenjena in eden od zapornikov je moral razbiti ampulo. Potem sta vdihavala plin, ki je prihajal iz ampule. Iz celice so izlekli nekatere nezvestne ter jih vrnili v »Ahnenberche« bolnišnico, kjer so jih zdravili ali pa opazovali poškodbe. Rezultati so bili skoraj podobni tistim, ki jih je povzročil tekoči plin. Nekaj časa sem dal kisik, da bi se pozdravili dihalni organi. Posamezniki so se zadušili zaradi pomanjkanja zraka in se jih ni dalo ohraniti pri življenju. Pojavile so se opekline, kot pri prvih poskusih. Videli sem pljuča nekaj teh ljudi takoj raztelesenih v »Ahnenberche«. Pljuča so bila velika kot polovica jabolka, vsa razjedena ter polna gnojla.«

Na vprašanje koliko poskusnih oseb je bilo, je pričal Holl izjavil: »Dokler sem bil jaz tam, to je bilo leta 1942, vsega leto dni, je bilo okrog 150 oseb obdelanih na ta način in to v različnih serijah. Bili so štirje poskusi, in 7 ali 8 ljudi na 30, jih je umrlo plin plinskih poskusih... Koliko jih je umrlo v taborišču se ne ve, kajti kakor

hitro so bili bolniki sposobni za potovanje so jih preselili v nekatera večja taborišča, v Auschwitz, Belsen ali Lublin.«

Marca 1944, je državni komisar za saniteto in zdravje prof. Karl Brandt dobil nalog samega Hitlerja. Treba je pohiteti s poskusi!

Hirt in Brandt ter še nekatere druge, znova omenjajo dokumenti o poskusih z yperitom in ostalimi vojnimi plini. Tako je n. pr. prof. Bickenbach, internist na vseučilišču v Strassburgu, delal na poskusih z bojnimi plini v raziskovalnem inštitutu v Strassburgu. Tudi ta inštitut je bil ustanovljen na posebno pobudo državnega komisarja za saniteto in zdravje prof. Karla Brandta. Da je tudi prof. Bickenbach delal v koncentracijskem taborišču Netzweller skupaj s profesorjem Haagenom in Hirtom, je potrdila priča Josef Kramar, prejšnji komandant koncentracijskega taborišča v Bergen-Belsenu. Kramar je bil komandant v Netzwellerju do aprila 1944.

»Prof. Bickenbach je pogosto prihajal v taborišče Struchof, kjer se je pogovarjal s tamkajšnjima zdravnikoma Kreigerjem in Blankejem. Ne vem, če so oni takrat delali kakšne poskuse, toda nekega dne so mi javili, da so dobili naročilo za opravljanje nekaterih poskusov na zapornikih. Niso mi povedali, kakšni poskusi so to. Niso smeli razlagati, ker so bili člani SS.

Nekega dne sem imel splošno inšpekcijo v taborišču. V eni izmed bolniških sob sem videl zapornike z obvezanimi rokami. Ko sem iskal pojasnila za to, mi je Bickenbach dejal, da so bili na teh ljudeh napravljeni poskusi. Vprašal sem, kakšna vrsta poskusov, toda on mi ni hotel dati nobenega pojasnila. Ne vem koliko mrtvih je bilo v taborišču, ko sem bil jaz tam.«

Značaj, obseg in kraj drugih poskusov s strupenimi plini, se ne dajo dovolj točno dokazati.

ZBIRKA ŽIDOVSKIH LOBANJ ZA VSEUČILIŠČE V STRASSBURGU

Bivši profesor anatomije na Strassburškem vseučilišču dr. Hirt je hotel zbrati kolekcijo lobanj Židov. O tem je na široko pisal Himmlerju:

Predmet: Zagotovitev lobanj židovsko-boljševiških komisarjev za znanstvene raziskave na Strassburškem vseučilišču.

Obstajajo velike zbirke lobanj skoraj vseh ras in narodov. Le kar zadeva Žide ima znanost tako malo lobanj, da ne bi dosegli, če bi hoteli proučevati te lobanje, nobenih koristnih rezultatov. Vojna na vzhodu nam daje sedaj priliko, da to popravimo. Če si bomo ohranili lobanje židovsko-boljševiških komisarjev, ki kažejo tipične primere podčloveka, bomo dobili otipljivo gradivo za znanstvene raziskave.

Te lobanje bi najlažje in najbolj gotovo dobili tako, če bi bilo izdano naročilo oboroženim silam, naj odslej vse židovsko-boljševiške komisarje takoj žive izročajo vojni policiji. Vojni policiji pa je treba izdati navodila, naj tako dostavi določenim ustanovam poročila o številu židovskih ujetnikov in njihovem bivanju ter da najskrbneje pazijo nanj vse dotlej, dokler ne bo prišel tja poseben pooblaščenec. Opolno-močenec bo zadolžen, da bo pazil na material. Biti mora nižji častnik-zdravnik ali pa vsaj študent medicine in v službi oboroženih sil ali vojaške policije. Na voljo pa mora imeti oklepno vozilo z voznikom. Njegovo delo bo, pobirati že izbrane posnetke in antropološke podatke ter ugotavljati — kolikor bo to mogoče — poreklo, datum rojstva in druge pomembne podatke.

Opozarjam, ko bodo ti Židje usmrčeni, se ne sme poškodovati glave. Pooblaščenec bo ločil glave od teles in glave spravil v posebje napravljene posode, ki bodo vsebovale sredstvo za konzerviranje. Te posode bo zaprl tako, da zrak ne bo imel dostopa, potem pa jih bo poslal na določeno zbirališče. Fotografije, mere in drugi podatki o glavi in končno o sami lobanji, bodo pomenili izhodiščno točko za primerjalno anatomsko proučevanje rasnih posebnosti, patoloških pojavov in oblike lobanje, glede teže in oblike možganov ter mnogih drugih vprašanj.

Vseučilišče v Strassburgu je najbolj primerno, da opravi ta znanstvena raziskovanja pa tudi za obćudovanje lobanj, zbranih na ta način.

Tudi sam državni voditelj SS se je zanimal za ta podvig in ponudil kapetanu SS Hirtu vso potrebno pomoč.